

19. 1. — 20. 3. 2022 (Galerie Kostka)

© CZ

Martin Toldy: Psychológia nočnej mory

„How dare you?!“

Výrok Greta Thunberg z klimatického summitu OSN (2019) rezonoval celým světem a jen málokdo k němu zůstal lhostejný. Tehdy šestnáctiletá dívka, jejíž aktivity začaly pravidelnými stávkami před švédským parlamentem, dokázala aktivizovat tisíce mladých lidí k demonstracím proti změně klimatu a strhnout pozornost i těch nejzarputilejších popíračů klimatických změn k ekologickým tématům. Pro mnohé se stala planoucí pochodní, adorovanou ikonou ekoaktivismu, hrdinkou své doby bojující proti systému. Pro jiné se stala hrozbou narušující plány na poklidné stáří a pohodlný způsob života, kvůli kterému celý život usilovně pracují.

Přestože neskrývá svůj obdiv k činům mladé aktivistky, slovenský umělec Martin Toldy k ní ve své instalaci přistupuje jako k ikoně eko-popkultury a sleduje psychologický efekt, který svým vystupováním způsobuje. Jak ostatně napovídá samotný název výstavy, site-specific instalace s dřevěnými křížovými konstrukcemi zakrytými žlutými plášti (odkazující k dnes již kultovnímu oděvu Greta Thunberg) připomíná svou hřbitovní atmosférou s polními strašáky namísto náhrobků výjev z noční můry.

Toldyho instalaci lze vnímat ve dvojí interpretační rovině. Na jedné straně jako připodobnění, v němž stejně jako strašáci na polích slouží k odhánění predátorů a k ochraně úrody vystupuje Greta Thunberg jako symbolický strašák v poli, který chrání naši planetu před predátory industriálních konglomerátů a politickou nevolí jednat v souladu s vědeckými poznatky o klimatických změnách a jejich dopadech. Na druhou stranu je připomenutím plurality emocí a postojů, které tak výrazná postava vyvolává. Stačí jen mírně vystoupit ze sociální bubliny liberálně uvažujícího občanky*občana, v níž se nesporně jak autor výstavy, tak autorka tohoto textu pohybují a setkáme se s přesvědčením, že Thunberg je pouhým marketingovým produktem ekofanatiků, který má za sebou tým zkušených PRistů pečlivě budujících její image. A nechodí do školy a prý dokonce jedla plastovým příborem!

Každý systém produkuje svého mesiáše, každá krize má svého hrdinu (a v důsledku své anti-mesiáše, anti-hrdiny, anti-Greta) a Greta Thunberg je, ať už si to přejeme nebo ne, tím naším. Zároveň je naší kolektivní noční můrou, ať už nám připomíná nevyhnutelnost ekologické katastrofy anebo nutnost vzdát se těžce vydobytého pohodlí. Jak sama Thunberg říká: „*Musíme se probudit a změnit všechno.*“

Martin Toldy (*1989)

absolvoval Vysokou školu výtvarných umění v ateliéru VVV (Vizuálně, Verbálně, Verejné) pod vedením Martina Piačka a Dávida Koroncziho v roce 2019 s diplomovou prací na téma „Polia a role na naší scéně“. Mezi lety 2017 a 2018 studoval Intermédia u Anny Daučíkové a Radima Langeru na Akademii výtvarných umění v Praze. Od roku 2013 se na akademické půdě v podstatě neustále pohyboval v oblasti intermediální tvorby (nejdéle pod vedením Nóry Ružičkové), která je jeho způsobu vyjádření skrze médium umění nejbližší. Zajímá jej primárně psychologie vztahu umělce, diváka a prostoru, v němž se komunikace odehrávají, dále pak možnosti „psychologizace“ prostoru jako takového (v souvislosti s dějem, časem, vnímáním), stejně tak jako aspekty hry, simulace, participace, interakce. Je zakladatelem a aktivním členem performativní skupiny Marína Abramovič Po Sebe Neupratuje.

Umělec byl osloven ke spolupráci na základě nominace v rámci interního opencallu MeetFactory.

Martin Toldy: Psychológia nočnej mory
19. 1. – 20. 3. 2022
vernisaž: 18. 1. 2022
kurátorka: Eva B. Riebová
audio: Jena Jang

MeetFactory je v roce 2022 podporována grantem hl. m. Prahy ve výši 10.000.000 Kč. MeetFactory is supported in 2022 by a grant from the City of Prague amounting to 10.000.000 CZK.